

РЕШЕНИЕ

№ 29472

гр. София, 23.07.2026 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АДМИНИСТРАТИВЕН СЪД - СОФИЯ-ГРАД, Второ отделение 82 състав, в
публично заседание на 29.06.2026 г. в следния състав:

СЪДИЯ: Вената Кабурова

при участието на секретаря Цветелина Заркова, като разгледа дело номер **5121** по описа за **2026** година докладвано от съдията, и за да се произнесе взе предвид следното:

Производството е по реда на чл. 145 и сл. от АПК.

Образувано е във връзка с подадена жалба от М. Ш. О., гражданин на И. чрез адв. П. срещу заповед № 0-151/2026-04-15 на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина (ИАБЧ), с която е отказано издаването на удостоверение за български произход.

В жалбата се твърди незаконосъобразност на административния акт поради съществено нарушение на административнопроизводствените правила, нарушение на материалния закон и несъответствие с целта на закона. Жалбоподателят твърди, че от представените документи безспорно се установява пряката му родствена връзка с родителите му, както и българския произход на същите. Изтъква аргументи, че изводът на административния орган за липса на български произход е необоснован и противоречащ на събраните доказателства. Моли съда да отмени оспорената заповед и да реши спора по същество. Претендира разноски.

В съдебно заседание жалбоподателят, редовно призован, не се явява и не се представлява. От процесуалния му представител адв. П. е постъпила писмена защита, в която представя подробни доводи в подкрепа на подадената жалба.

Ответникът – изпълнителен директор на ИАБЧ, редовно призован, се представлява от юрк. Р., който оспорва жалбата като неоснователна. Поддържа, че заявителят не е представил доказателства за българския си произход. В писмени бележки развива доводи, че „български произход“ и „българско гражданство“ са различни понятия и родените в България възходящи на заявителя не са с доказан български произход.

Административен съд София-град, като прецени събраните по делото доказателства, поотделно и в тяхната съвкупност, във връзка с доводите и твърденията на страните, приема за установено от

фактическа страна следното:

Административното производство е започнало с подаването на заявление вх. № 0151/26.02.2025 г. от М. Ш. О. до изпълнителния директор на ИАБЧ за издаване на удостоверение за български произход. Към заявлението заявителят е приложил съответните документи, които счита за удостоверяващи неговия български произход - удостоверение за раждане, заверено копие от титулната страница на паспорта и идентификационна карта с преводи; заверено копие от акт за раждане № 381/ 23.03.1932 г. на Р. С. Б. /майка на жалбоподателя/, издаден от Столична община – район „С.“; заверено копие от свидетелство за завършена прогимназия на Р. Б.; копие от лична карта №[ЕИК], издадена на 02.06.2003 г. на М. С. (леля на жалбоподателя); заверено копие от личен регистрационен картон при ЕСГРАОН с № РВЕ 25-7501-3965/28.04.2025 г. Видно от приложеното удостоверение за раждане, М. О. е [дата на раждане] в [населено място], по националност – евреин, изповядвана религия – еврейска.

Със заповед № О-151/2025-03-06 изпълнителният директор на ИАБЧ отказал издаването на удостоверение за български произход на М. О.. Заповедта била обжалвана по съдебен ред, като с решение № 5795 /12.02.2026 г. по адм. дело № 5435/2025 г. по описа на АССГ съдът е отменил заповедта и върнал административната преписка на органа за ново разглеждане и произнасяне, като е посочил, че административният орган не е изложил причините, поради които е приел, че заявителят или неговите родители не притежават българско самосъзнание, нито е събрал доказателства в тази насока. Указал е на органа, че следва да изиска от заявителя допълнителни доказателства относно твърдения от него български произход и да се извърши нова преценка по въпроса - доколко заявителят има доказан български произход. В изпълнение на тези указания административният орган е дал на заявителя 7-дневен срок за представяне на доказателства за български произход, в който срок от същия е постъпило единствено становище, без да са представени документи, удостоверяващи кръвна връзка с лица с български произход.

С оспорената в настоящото производство заповед № О-151/2026-04-15 изпълнителният директор на ИАБЧ на основание чл. 2 и 3 от Закона за българите живеещи извън Република България (ЗБЖИРБ) и чл. 14, ал. 1, изр. второ от Правилника за дейността на ИАБЧ по издаване на удостоверения за български произход (Правилника) е отказал издаването на поисканото удостоверение за български произход на М. О.. В мотивите си административният орган се позовава на разликата между понятията „български гражданин“ и „лице от български произход“, като сочи, че българинът е лице, което по своя произход (от майката или от бащата) е с българска кръв, като понятието „българин“ е етническо, а не юридическо. Акцентира върху обстоятелството, че български гражданин може да е лице, което няма български произход, както и не всяко лице с български произход има българско гражданство. В заключение бил направен изводът, че с оглед представените и описани документи към заявлението, липсват данни някой от възходящите на заявителя М. О. да са лица от български произход.

При така приетото за установено от фактическа страна, съдът обуславя следните прави изводи:

Жалбата е допустима - подадена е срещу акт, който може да бъде съдебно оспорен и от лице с правен интерес от оспорването в качеството на неблагоприятно засегнат адресат. Съдът констатира, че жалбата е подадена при спазване на преклузивния 14-дневен срок по чл. 149, ал. 1 от АПК с оглед доказателството за съобщаване от 17.04.2026 г. (л. 54 от делото).

Разгледана по същество, жалбата е неоснователна.

Обжалваната заповед е издадена от компетентен орган в съответствие с предвидените правомощия в чл. 4, ал. 1 и чл. 5, т. 21 от Устройствения правилник на ИАБЧ, съгласно които Агенцията се ръководи и представлява от изпълнителен директор, който е орган на изпълнителната власт и който издава индивидуални административни актове в кръга на своите

правомощия и чл. 14 от Правилника. Спазени са изискванията за форма на чл. 59, ал. 2 във вр. с ал. 1 от АПК, доколкото липсват специални изисквания за конкретното производство. Заповедта съдържа фактически и правни основания за нейното издаване, а волята на административния орган е ясно изразена. В хода на административното производство не са допуснати съществени нарушения на административнопроизводствените правила.

Административният акт е издаден и в съответствие с приложимите материалноправни норми по следните съображения:

Съгласно чл. 2 от ЗБЖИРБ българин, живеещ извън Република България, е това лице, което отговаря кумулативно на следните предпоставки: 1. има поне един възходящ от български произход; 2. притежава българско национално съзнание; 3. пребивава трайно или постоянно на територията на друга държава. В настоящия случай жалбоподателят е заявил, че има постоянно местожителство в държавата И., като е направил искане за издаване на удостоверение за български произход. В чл. 3 от ЗБЖИРБ е предвидено, че български произход се доказва с документ, издаден от: 1. български или чужд държавен орган; 2. (отм. – ДВ, бр. 21 от 2021 г.); 3. Българската православна църква.

Съдът намира за необходимо да отбележи, че както в ЗБЖИРБ, така и в ЗЧРБ липсват нормативно установени критерии за доказване на български произход, поради което настоящият състав на съда счита, че по аналогия следва да се приложат разпоредбите на Закона за българското гражданство (ЗБГ). В § 2, т. 1 от ДР на ЗБГ е дефинирано понятието „лице от български произход“ като лице, на което поне единият възходящ е българин. ЗБГ го свързва с възможността лицето да придобие българско гражданство по натурализация, когато няма такова, или да възстанови българското си гражданство, когато го е загубило, при облекчените условия и ред в ЗБГ. Адресати на двете възможности са чужденците – физически лица, които нямат българско гражданство, но са с български произход. Систематичното тълкуване на чл. 15, ал. 1, чл. 15, ал. 2 и § 2 ДР ЗБГ налага извод, че "лице от български произход" по смисъла на ЗБГ е физическо лице, на което поне един възходящ до трета степен е българин. Гражданството, респ. поданството на възходящия на лицето с български произход е ирелевантно. Съгласно чл. 25, ал. 2 КРБ, лицата от български произход придобиват българско гражданство по облекчен ред. Изключителните, относими само за чужденците с български произход материалноправни предпоставки и процедура също са уредени в ЗБГ. Следователно понятията "български гражданин" и "лице от български произход" са с различно значение. Българското гражданство е понятие с юридическо съдържание. То е трайната връзка на физическото лице с българската държава, изразяваща се в съвкупност от взаимни права и задължения, които се определят от норми на вътрешното право. Понятието "лице от български произход" няма юридическо съдържание, не е свързано с гражданството, а изисква кръвна връзка с възходящ, който е българин (решение № 495 от 12.08.2025 г. на ВКС по гр. д. № 3192/2024 г., IV г. о., ГК).

С оглед очертаната разлика в понятията за „български гражданин“ и „лице от български произход“, съдът счита, че административният орган е стигнал до правилното заключение за липсата на доказателства, въз основа на които да се направи извод за български произход на възходящите на М. Ш. О.. От събраните по делото доказателства се установява, че Р. С. Б. - майка на жалбоподателя М. Ш. О., е родена в [населено място] и от родители, които са записани като български поданици. Установява се още, че бащата на заявителя - Ш. М. О. е роден в [населено място] от родители, които са записани като български поданици. Видно от свидетелството за завършена прогимназия на майката, същата е еврейка по народност и с израелтянско вероизповедание. Обстоятелството, че същата, притежава българско гражданство и е родена в С., не обосновава извод, че е лице от български произход. За бащата на жалбоподателя също липсват

данни да е лице с български произход. По делото се установява, че възходящите на жалбоподателя не са носители на българската традиционна фамилна именна система. Не се твърди и не се установява жалбоподателят да ползва български език.

Относно възраженията на жалбоподателя, че органът не е изпълнил задължителните указания на АССГ, обективирани с решение № 5795 /12.02.2026 г. по адм. дело № 5435/2025 г., съдът намира същите за неоснователни. Обжалваната заповед е издадена в изпълнение на решението на съда, който е дал указанието да се прецени, дали представените доказателствата доказват, че някой от възходящите на заявителя е лице от български произход. В това решение също е застъпено становището, че понятието „лице от български произход“ следва да се тълкува в смисъл, че някой от възходящите на молителя е българин по произход, а не дали същият е бил български гражданин. Указанията на АССГ са изпълнени и е направена повторна преценка на доказателствата в повторното административно производство. Фактът, че органът повторно е постановил отказ се дължи на недоказаният и в това производство български произход на заявителя, а не на неизпълнение на дадените в предходното съдебно производство указания.

Поради гореизложеното съдът счита, че в процесната заповед е направен единственият възможен и правилен извод - че жалбоподателят не е лице от български произход по смисъла на § 2, т. 1 от ДР на ЗБГ, респективно не е налице основание за издаване на исканото удостоверение за български произход. Като е достигнал по същество до тези изводи, административният орган е постановил материално законосъобразен акт, поради което жалбата следва да бъде отхвърлена като неоснователна.

При този изход на спора и на основание чл. 143, ал. 3 АПК на ответника се следват разноски по делото, каквито обаче не са претендирани, поради което съдът не дължи произнасяне в този смисъл.

Воден от гореизложеното и на основание чл. 172, ал. 2 от АПК, съдът

Р Е Ш И:

ОТХВЪРЛЯ жалбата на М. Ш. О., гражданин на И. чрез адв. П. срещу заповед № 0-151/2026-04-15 на изпълнителния директор на Изпълнителна агенция за българите в чужбина.

Решението може да бъде обжалвано пред Върховния административен съд в 14-дневен срок от съобщаването му.

Препис от решението да се изпрати на страните.

СЪДИЯ: